

***Ha megmondod, mi a
célállomás, de azt nem, hogy
hogyan jutnak el oda ...
csodás megoldások születnek!***

civil jog – projekt jog
dr. Jásper András

Téma vázlat

- Jogi alapok
- Indikátor a jogi kockázat felmérésére
- Jogkeresés
- A projekthez kapcsolódó jogkérdések
- Formalizált együttműködés a projekt megvalósítása érdekében

Emberi jogok generációi

Szabadságjogok

- Polgári
- Politikai
- Törvény előtti egyenlőség

Szociális jogok

- Gazdasági
- Szociális
- kulturális

Szolidáris jogok

- Csoport igények
- Kiszolgáltatottak védelme

Az emberi jogok felosztása azok jellege mentén

POLGÁRI ÉS POLITIKAI JOGOK

- Az állam köteles ezeket a jogokat *tiszteletben tartani*, és *biztosítani* érvényesülésüket.
- Állami „passzivitás” igénye.

GAZDASÁGI, SZOCIÁLIS, KULTURÁLIS JOGOK

- A gazdasági, szociális és kulturális jogok minél teljesebb megvalósítása *állami cél és feladat*.
- „Aktív” állami szerepvállalás.

Az emberi jogok felosztása azok jellege mentén

- **Aktív állami szerepvállalást igénylő polgári és politikai jogok:** biztosításuk nemcsak negatív, hanem pozitív kötelezettségekkel is jár (intézményi feltételek, eljárási kötelezettségek: kivizsgálási kötelezettség, jogorvoslat biztosítása, stb.)
- **Aktív állami szerepvállalást nem igénylő gazdasági, szociális, kulturális jogok:** szakszervezet alapításának joga, sztrájkhoz való jog – sokszor egyes polgári és politikai jogok (ld. véleménynyilvánítás szabadsága, egyesülési jog speciális megnyilvánulásai)
- **Aktív állami szerepvállalást igénylő, „szolgáltatási típusú” gazdasági, szociális, kulturális jogok:** egészséghez, szociális biztonsághoz való jog

Az ENSZ keretében elfogadott fontosabb emberi jogvédelmi tárgyú egyezmények

Általános védelem

- A faji diszkrimináció valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény (1965)
- Polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmánya (1966)
- Gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmánya (1966)
- A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezmény (1984)

Speciális védelem

- Menekültek helyzetére vonatkozó Genfi Egyezmény (1951) és az azt kiegészítő New York-i jegyzőkönyv (1967)
- A nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény (1979)
- A gyermek jogairól szóló egyezmény (1989)
- Migráns munkavállalók és családtagjaik védelméről szóló egyezmény 1990

Jogforrások egymáshoz való viszonya

Alkotmány

Nemzetközi egyezmények
Közoktatási törvény

11/1994. MKM rendelet

Házirend, SZMSZ

DÖK SZMSZ

Jogszáabályi háttér

- 1976. évi 8. törvényerejű rendelet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről
- A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (1991. évi LXIV. Törvény)

- 1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmánya
- A közoktatásról szóló – többször módosított - 1993. évi LXXIX. törvény

Alapjogok az Alkotmányban

- **54. § (1)** A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.
- **(2)** Senkit nem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni, és különösen tilos emberen a hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.

Szabadság és személyes biztonság

- **55. § (1)** A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.

Jogképeség Bíróság

- **56. §** A Magyar Köztársaságban minden ember jogképes.
- **57. § (1)** A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

Helyválttatás szabadsága

- **58. § (1)** Mindenkit, aki törvényesen tartózkodik Magyarország területén - törvényben meghatározott esetek kivételével - megillet a szabad mozgás és a tartózkodási hely szabad megválasztásának joga, beleértve a lakóhely vagy az ország elhagyásához való jogot is.

Privát szféra

- **59. § (1)** A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.
- **60. § (1)** A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságára.

Vélemény gyülekezési jog

- **61. § (1)** A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.
- **62. § (1)** A Magyar Köztársaság elismeri a békés gyülekezés jogát és biztosítja annak szabad gyakorlását.

Egyesületi jog

Panaszjog

- **63. § (1)** A Magyar Köztársaságban az egyesületi jog alapján mindenkinek joga van a törvény által nem tiltott célra szervezeteket létrehozni, illetőleg azokhoz csatlakozni.
- **64. §** A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen az illetékes állami szerv elé.

Tulajdonjog

- 13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.
- (2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben szabályozott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.
- 14. § Az Alkotmány biztosítja az öröklés jogát.

Oktatáshoz való jog

- **70/F. § (1)** A Magyar Köztársaság biztosítja az állampolgárok számára a művelődéshez való jogot.
- **(2)** A Magyar Köztársaság ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező általános iskolával, képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatásával valósítja meg.

Jogkeresés

- www.magyarország.hu
- <http://www.nonprofit.hu/joghaz>
- www.opten.hu

